

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการตั้งถิ่นฐานและมิติทางวัฒนธรรม ของชุมชนชาวจีนในภาคใต้ซึ่งจะนำไปสู่การวิจัยบ้านเรือนของชาวจีน และศึกษาลักษณะทางกายภาพบ้านเรือนของชาวจีน ทั้งภายนอกและภายในที่มีคุณค่าทางสถาปัตยกรรมและประวัติศาสตร์ในภาคใต้ของประเทศไทย วิธีดำเนินการวิจัย เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพที่รวบรวมข้อมูลเอกสาร และการเก็บข้อมูลภาคสนามบ้านเรือนของชาวจีนในภาคใต้ เพื่อนำมาวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ผลจากการศึกษาพบว่า ภาคใต้ของประเทศไทยเป็นดินแดนที่มีผลผลิตเครื่องเทศ เครื่องหอมและแร่ธาตุที่มีชื่อเสียง และมีบทบาทสำคัญในการเป็นเมืองท่าและศูนย์การค้าที่สำคัญของภูมิภาคมาตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ 5-6 ระยะเวลาดังกล่าวได้เริ่มมีชาวจีนเข้ามาติดต่อและค้าขายกับเมืองและรัฐ โบราณต่างๆ ของภาคใต้ตลอดมาและตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ 21 เป็นต้นมา ได้มีชาวจีนอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานในภาคใต้เพิ่มจำนวนมากขึ้นอย่างสม่ำเสมอทั้งบริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออกและชายฝั่งทะเลตะวันตก โดยเข้าไปมีบทบาทเกี่ยวข้องกับระบบเศรษฐกิจและการค้าจนสามารถปรับเปลี่ยนสถานภาพชีวิตความเป็นอยู่และมีฐานะทางสังคมสูงขึ้นและในพุทธศตวรรษที่ 24 ชาวจีนในภาคใต้สามารถควบคุมเศรษฐกิจการค้าได้เกือบทั้งหมด

การตั้งถิ่นฐานของชาวจีนในภาคใต้ ได้มีการปลูกสร้างบ้านเรือนเพื่ออยู่อาศัยและประกอบธุรกิจการค้ากระจายไปทั่วทั้งในชนบทและในเมือง บ้านเรือนเหล่านี้มีการสร้างตามแบบประเพณีนิยมอย่างไรในประเทศจีน เป็นแบบเรือนเครื่องผูกและเรือนเครื่องสับ มีทั้งเรือนเดี่ยว เรือนแถว เพื่ออยู่อาศัยและประกอบธุรกิจการค้าเรือนคหบดี และได้มีการนำวิทยาการก่อสร้าง รูปแบบเรือนของชาวจีนตะวันตกมาใช้ในการก่อสร้างก่อให้เกิดเรือนรูปแบบใหม่แพร่กระจายไปทั่วภาคใต้

การจัดวางผังเรือน ประโยชน์ใช้สอย โครงสร้างการใช้วัสดุ เทคนิควิธีการก่อสร้าง และการตกแต่งเรือนล้วนเป็นประเพณีนิยมแบบจีนต่อมาการก่อสร้างบ้านเรือนได้รับอิทธิพลจากชาติตะวันตก รูปแบบของเรือนจึงเปลี่ยนแปลงไป แต่ในส่วนรายละเอียดอื่นๆ ก็ยังคงไว้แบบจีนเช่นเดิม

The objectives of this research were to study 1) the settlement and cultural dimension of the Chinese community in Southern Thailand in the light of the Chinese residence research, and 2) physical features of the Chinese residence both in the exterior and in the interior, which are valuable in terms of architecture and history of the South of Thailand. The research was a qualitative study, collecting data from documents and fieldwork on the Southern Chinese residence. The data were then analyzed by the research objectives.

The result of the study revealed that the South of Thailand was the area famous for producing spices, incense and minerals and played an important role as a harbour and a significant commercial centre of the region in B.E. 5th -6th. During the period, Chinese people came into contact and traded with the people in the ancient towns and states in the South. Since B.E. 21st the number of Chinese immigrants in the South of Thailand has been increased continuously. They settled both on the west and east coasts. The Chinese involved in the economic system and trade and were able to better their living conditions and social status. In B.E. 24th the Chinese immigrants controlled almost all the economy in the South.

In the Chinese settlement in the South, houses were built for residing and doing business. The settlement was widespread throughout the country and cities. The houses were constructed by following the Chinese traditions and were made of bamboo tied together by rattan, or made of wood. They were detached houses, houses joined to each other in a row, used for residing and doing business and tycoons' residence. The construction technology of western residential style was brought into the building of a new style of house, which was widespread throughout the South of Thailand.

The house planning, the use, the structure, the materials used, the construction technique and the decoration of the Chinese residence in Southern Thailand were all of the Chinese traditions. Later, the construction was influenced by western countries. The style of the houses was then changed. However, the detail still preserved the old Chinese style.